

Силабус освітнього компонента Програма навчальної дисципліни

Мілітарна екологія

Шифр та назва спеціальності

101 – Екологія

Інститут

ННІ Механічної інженерії і транспорту

Освітня програма

Інженерна екологія

Кафедра

Хімічна техніка та промислова екологія (154)

Рівень освіти

Магістр

Тип дисципліни

Вибіркова

Семестр

2

Мова викладання

Українська

Викладачі, розробники

Тихомирова Тетяна Сергіївна

tetiana.tykhomyrova@khpi.edu.ua

Кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри хімічної техніки та промислової екології НТУ «ХПІ»

Досвід роботи – 15 років. Автор та співавтор понад 50 наукових та навчально-методичних праць. Вільно володіє англійською та українською мовами. Провідний лектор з дисциплін: «Сталий розвиток» та «Грантрайтинг та міжнародна співпраця в екології» (англійською мовою), «Гідрологія», «Ґрунтознавство»

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Загальна інформація

Анотація

Дисципліна спрямована на вивчення шляхів мінімізації негативних наслідків військових дій для навколишнього природного середовища та здоров'я населення у короткостроковій та довгостроковій перспективі, розробку та впровадження ефективної системи моніторингу наслідків збройного конфлікту та активних бойових дій на території виходячи з реальних еколого-економічних умов.

Мета та цілі дисципліни

Формування умінь та компетенцій для розуміння екологічних наслідків впливу військових дій на навколишнє природне середовище; оцінки екологічної шкоди, завданої військовою агресією та фіксації інформації про екологічні злочини задля притягнення агресора до відповідальності

Формат занять

Лекції, практичні роботи, розрахункове завдання, консультації. Підсумковий контроль - залік.

Компетентності

Здатність оцінювати заподіяну навколишньому природному середовищу внаслідок військових дій.

Здатність розробляти системи моніторингу стану навколишнього природного середовища, яке зазнало впливу військових дій

Результати навчання

Вміння оцінювати заподіяну навколишньому природному середовищу шкоду внаслідок військових дій.

Вміння впроваджувати та адаптувати існуючі системи моніторингу стану навколишнього природного середовища, яке зазнало впливу військових дій

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредитів ECTS): лекції – 32 год., практичні роботи – 16 год., самостійна робота – 72 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного проходження курсу необхідно мати знання та практичні навички з дисципліни: "Управління техногенною та екологічною безпекою", "Наукові дослідження та моделювання в екології"

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Лекції проводяться інтерактивно з використанням мультимедійних технологій. На практичних заняттях використовуються репродуктивні та проблемно-пошукові методи навчання та акцентується увага на вирішенні реальних проблем деокупованих територій та територій, де велись активні бойові дії

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Військові дії та екосистема.

Тема 2. Вплив військових дій на елементи екосистем.

Тема 3. Екологічні військові злочини в Україні після 24.02.2022

Тема 4. Правові засади оцінки та відшкодування збитків завданих довкіллю внаслідок військових дій.

Тема 5. Оцінка шкоди довкіллю, заподіяної військовими діями

Тема 6. Особливості моніторингу наслідків для навколишнього природного середовища військових дій

.

Теми практичних занять

Тема 1. Спеціальна термінологія англійською мовою для дисципліни

Тема 2. Типи зброї та їх потенційний вплив на екосистеми при застосуванні

Тема 3. Розрахунок заподіяної шкоди земельним ресурсам внаслідок військових дій

Тема 4. Розрахунок заподіяної шкоди атмосфері внаслідок військових дій

Тема 5. Розрахунок заподіяної шкоди водним об'єктам внаслідок військових дій

Тема 6. Розрахунок заподіяної шкоди відповідному фонду внаслідок військових дій

Тема 7. Міжнародні конвенції та міжнародна законодавча база в сфері воєнних злочинів для довкілля

Тема 8. ЕкоЗагроза – офіційний ресурс Міндовкілля, стандартизована форма для автоматичного збору та фіксації інформації про екологічні загрози в режимі реального часу.

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені.

Самостійна робота

Курс передбачає виконання індивідуального розрахункового завдання з розрахунку заподіяної шкоди внаслідок військових дій одному з елементів екосистеми з наданням письмового звіту.

Література та навчальні матеріали

Основна література

1. Військова екологія : підручник / за ред. І. М. Хижняка. - Київ : Чалчинська Н. В., 2020. - 677 с.

2. Як війна впливає на довкілля України та Європи. URL: <https://mepr.gov.ua/yak-vijna-vplyvaye-na-dovkilliya-ukrayiny-ta-yevropy-mindovkilliya-z-partneramy-prezentuvalo-pershe-infografichne-doslidzhennya/>
3. Правове забезпечення екологічної безпеки в умовах військового конфлікту: міжнародний досвід і вітчизняні реалії. - Тернопіль: Видавництво ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2019. - 52 с. - [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: [https://pgasa365.sharepoint.com/:b:/s/elibrary/EbOLfMxWvwREnnSjtBaP\]qoBcSaNTcyMYE WEyr8G-hizaQ?e=y0RgBJ](https://pgasa365.sharepoint.com/:b:/s/elibrary/EbOLfMxWvwREnnSjtBaP]qoBcSaNTcyMYE WEyr8G-hizaQ?e=y0RgBJ)
4. Вплив війни росії проти України на стан українських ґрунтів. Результати аналізу - Режим доступу до ресурсу <https://ecoaction.org.ua/wp-content/uploads/2023/03/zabrudnennia-zemel-vid-rosii-summary.pdf>
5. Якість атмосферного повітря в Україні до та під час повномасштабного вторгнення. - Режим доступу до ресурсу: https://www.savednipro.org/wp-content/uploads/2023/10/zvit_doslidzhennya_101723.pdf.

Додаткова література

1. Екологічні наслідки військових дій. Матеріали науково-практичної конференції, 17-18 квітня 2018 року. – Київ: Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, 2018. – 96 с. https://prf.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/2018-04-17-18_Zbirnik_Ekologichni_naslidki_vijskovoї_diyalnosti.pdf
2. Ukraine War Environmental Consequences Work Group. UWEC. Випуск 2. Українською https://www.researchgate.net/publication/362230122_Zurnal_pro_ekologichni_naslidki_vijni_Ukraine_War_Environmental_Consequences_Work_Group_UWEC_Vipusk_2_Ukrainskou
3. Строчаль В.П., Ковпак А.В. Воєнні конфлікти та вода: наслідки й ризики. Екологічні науки. № 5(44). С. 94-102. Doi <https://doi.org/10.32846/2306-9716/2022.eco.5-44.14> <http://www.ecoj.dea.kiev.ua/archives/2022/5/14.pdf>
4. Коваленко Т.О. правові аспекти державного земельного моніторингу у контексті здійснення кадастрової діяльності. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право (2023). Том 1 № 78. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.78.1.57>
5. Кравченко О. Дослідження впливу військових дій на довкілля на Сході України / О. Кравченко, О. Василюк, А. Войціховська, К. Норенко // Схід. - 2015. - № 2. - С. 118-123. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Skhid_2015_2_23

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються за результатами поточного оцінювання. Залік : практичні роботи 30%, розрахункове завдання 35%, контрольна робота 35%.

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність.

Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

31.08.2024 р.

Завідувач кафедри
Олексій ШЕСТОПАЛОВ

31.08. 2024 р.

Гарант ОП
Євгенія МАНОЙЛО